

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ

Кафедра телебачення і радіомовлення

**Художньо-публіцистична телепрограма
«Єлисаветград-Кропивницький у постатях»**

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня

«бакалавр»

студентки 4 курсу

спеціальності 6.030301 – журналістика

Дружковської Айнури Аязівни

Науковий керівник: доцент,
кандидат наук із соціальних комунікацій

Черемних Інна Володимирівна

Київ – 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Опис проєкту.....	5
Розділ 2. Технічні характеристики.....	13
Список використаних джерел.....	18
Додатки.....	19

ВСТУП

Художньо-публіцистична програма "Єлисаветград-Кропивницький у постатях" має на меті розкрити перед глядачем історично-культурну глибину сучасного міста Кропивницький через оповідь про видатних людей, які народилися або ж протягом певного часу жили, творили й працювали тут.

Кропивницький - місто, розташоване в Центральній Україні. Перша з його п'яти назв - Єлисаветград, отримана на честь Святої Єлисавети, а одна з останніх - Кіровоград. Історія цього краю потужна та вельми цікава. Проте мало хто знає її, навіть уродженці й мешканці міста, не говорячи вже про жителів інших регіонів. Не раз авторці цієї роботи доводилося зіштовхуватися з питанням від знайомих мешканців інших обласних центрів: "А що це за місто Кропивницький (або ж до перейменування – Кіровоград – *прим. авт.*)? Де воно взагалі знаходиться?". Чути подібне сумно, коли знаєш чималу історію та принади цього краю й скільки визначних особистостей пройшли його стежками.

Тож, актуальність цієї роботи може лишатися довго невичерпною. Людина є справді людиною, коли вона знає історію та власне коріння, коли розуміє, звідки починали свої перші кроки ті, ким вона захоплюється зараз.

Новизна цього проєкту полягає в тому, що дотепер не було розроблено жодного подібного телевізійного продукту про видатних людей Кіровоградщини й Кропивницького зокрема. У медіапросторі регіону представлено дуже мало програм про місто та його історію, хоча тема ця доволі широка. Цікавим і пізнавальним цей проєкт може бути не тільки у вузько регіональному полі Кропивницького й Кіровоградщини, а й для глядачів з інших міст і областей, оскільки імена постатей, про яких іде

мова в програмі, відомі всім освіченим людям і виходять за рамки регіональних меж.

В роботі вдало поєднані ознаки документалістики з елементами художньої публіцистики. Протягом програми епізодично лунає класична фортепіанна музика Фредеріка Шопена, яка додає витонченої атмосфери та поліпшує сприйняття інформації. В одному з фрагментів програми глядач має змогу почути уривок з вірша видатного поета Арсенія Тарковського.

За авторським задумом, робота передбачає цикл програм про видатних людей у хронологічному порядку - від зародження міста Єлисаветград до сучасного Кропивницького. У кожному випуску проєкту оповідатиметься про кількох визначних осіб галузей науки, мистецтва, техніки чи культури. Перший випуск присвячено саме Єлисаветградському періоду історії краю.

Ми пройшлися стежками Марка Лукича Кропивницького, завітавши до будинку, в який він завжди повертався після гастролей, і де проводилися перші репетиції славетного театру корифеїв; побували в будинку-музеї Арсенія Тарковського, що раніше належав його першій коханій жінці – Марії Фальц, і біля колишньої гімназії Мелетія Крижановського, де навчався видатний поет; відвідали експозиційну кімнату Володимира Винниченка, в якій зберігаються особисті речі письменника, якими він користувався в останні роки свого життя; побували й біля пам'ятника визнаного світовою спільнотою науковців фізика-теоретика Ігоря Тамма й біля фасаду будівлі колишньої класичної чоловічої гімназії, де навчався і Тамм, і Винниченко, і чимало інших видатних осіб. Аби як слід відчувати атмосферу історичної частини міста, глядач побачить кадри вишуканих старовинних будівель, розташованих по вулиці Дворцовій.

РОЗДІЛ 1

ОПИС ПРОЄКТУ

До захисту ми пропонуємо художньо-публіцистичну телевізійну програму про людей, які зробили вагомий внесок у культурно-мистецьку, науково-технічну або ж соціально-політичну сферу України та світу і є вихідцями з Кропивницького краю або ж їхнє життя певним чином було пов'язане з цією місцевістю.

В центрі програми перебувають два об'єкти – місто та люди. Таким чином, сам проєкт втілено на межі різних жанрів. За своїм типом і жанровою специфікою він нагадує подорожній та портретний нариси з елементами сторітелінгу.

Дуже влучне та містке визначення нарису дав В. Й. Здоровега у своїй «Теорії та методиці журналістської творчості»:

«Нарис - найпоширеніший художньо-публіцистичний жанр, у якому досліджуються реальні життєві явища через людські долі та характеристики з метою впливу на соціальну практику, формування особистості, її орієнтації у системі соціально-політичних і духовних цінностей». [3].

Наступне визначення телевізійного нарису, узагальнюючи спостереження багатьох дослідників, дав професор Ю. Г. Шаповал: «це – художньо-публіцистичний твір, у якому телепубліцист, спираючись на документально точні факти, вдаючись до методів типізації й індивідуалізації, застосовуючи образні, художні засоби, творить портрети сучасників, аналізує важливі життєві проблеми – сучасні й ретроспективні, як «світові», так і національні, українські» [10, с. 142].

Як зазначає З. Дмитровський, мета нарису, як і в цілому публіцистики, – виявлення зв'язків між подіями, фактами, явищами, проникнення в їхню суть, у процесі розвитку суспільства [2].

Виникненню нарису на телебаченні передували журналістські матеріали, виконані в цьому жанрі у пресі та на радіо. Але найбільше телевізійний нарис взяв від документального кінематографа. Як пише З. Дмитровський, «саме у нього телепубліцистика запозичила екранну мову, дещо адаптувавши її до своїх особливостей».

В.Л. Цвік вважає, що нарис – «це прикордонний жанр, який лежить між дослідженням і оповіданням (в літературознавчому визначенні останнього)...» [8].

Основними ознаками нарису є документальність: конкретні факти, події, явища життя. А також образне відтворення дійсності: через зіставлення фактів і розкриття зв'язків між ними «автор створює публіцистичний образ, апелюючи до розуму і людських емоцій» [2].

Саме цим рисам, притаманним жанру нарису, відповідає програма «Єлисаветград-Кропивницький у постатях». У розробці першого випуску програми, що пропонується до захисту, авторка проєкту користувалася архівними матеріалами, спогадами сучасників героїв програми, свідченнями краєзнавців, історичною літературою про той період функціонування міста, аби розкрити глядачеві маловідомі факти про особливості життя видатних осіб, їхніх характерів, зовнішніх рис, творчого й особистого шляху – маркери портретного нарису.

З метою привернення уваги до багатого історичного минулого, яке й дотепер зберігає сучасний Кропивницький, були використані також прийоми подорожнього нарису. Обрані локації для зйомок – не випадкові: у програмі глядач побачить старовинні вулички й будівлі, пам'ятники та

музеї, навчальні заклади, – місця, які прямим чином пов'язані з людьми, про яких ідеться в передачі.

У програмі присутні також елементи сторітелінгу, наприклад, в блоці про Арсенія Тарковського коротко оповідається історія кохання й розлучення поета з Марією Фальц тощо.

Сторітелінг – це один з найефективніших та найпопулярніших нині трендів масових комунікацій. Адже люди люблять історії та зазвичай знаходять в їхніх героях себе, співпереживають їм, або ж навпаки порівнюють, протиставляють, не погоджуються.

Доктор філософії з масових комунікацій А. Безверха пояснює, чому історії такі дієві: «Дослідження з багатьох сфер доводять, що історії більш ефективні, ніж простий виклад фактів. Маркетологи вам скажуть, що історії краще продають, нейробіологи запевняють, що під час слухання історій вмикаються ширші зони мозку, не задіяні під час споживання сухих новин. У статті Harvard Business Review «Чому ваш мозок любить історії» йдеться про те, що емоційний зв'язок із героями історій викликає в аудиторії емпатію, сприяє кращому розумінню соціальних проблем та мотивує до активних дій» [6].

Формат запропонованої нами телевізійної програми передбачає **цикл** передач в контексті конкретного тематичного спрямування. За визначенням, телепрограма – це одиниця телемовлення, відеоряд, який має певну спрямованість і об'єднаний певним сюжетом [5].

У сфері вивчення телепрограм використовують наступні основні поняття:

1. Рубрика (частина програми, яка виходить в ефір з певною періодичністю і єдиним ефірним часом, розкриває певне тематичне спрямування, як правило, для певної аудиторії).

2. Цикл (низка передач, які оповідають про одну й ту ж проблему/тему).
3. Блок/контейнер (складається з рубрик, виходить за принципом повтору в різний ефірний час для різної аудиторії).
4. Серія (програми, в яких головні дійові особи є постійними учасниками програми/фільму).
5. Сітка мовлення (набори циклів, серій, рубрик і разових передач, які виходять в ефір протягом одного тижня).

Важливо акцентувати, що цей проєкт не обмежується лише історичною складовою. Перший випуск розпочинається з оповіді про видатних осіб міста епохи Єлисаветграда, а саме: кінця XIX – початку XX сторіччя. Наступні ж плановані випуски циклу програм мають на меті поступово, в хронологічній послідовності познайомити глядачів із видатними й успішними в тих чи інших галузях особами, що нині проживають (або ж проживали, працювали чи вчилися колись) на теренах сучасного Кропивницького й Кіровоградщини. Тоді формат програми буде дещо трансформовано: з'являться фрагменти живих розмов і інтерв'ю з героями випусків, відеоряд набуде більшої сучасності, забарвиться яскравими кадрами й відео-стрічками з реального життя цих людей тощо.

Як зазначається в підручнику з телевізійної журналістики за редакцією Г. В. Кузнецової, В. Л. Цвіка та А. Я. Яровського [4], основними функціями телепрограм є функція **формування культури** у глядача і виховна функція, що означає залучення глядачів до моральних і художніх надбань людства. Вагомим чинником культури на телебаченні є **естетика** телепрограм.

А, оскільки глобальна місія телеканалів полягає у формуванні культури та вихованні глядачів, саме естетиці створення програм приділяють велику увагу. Вона ж у свою чергу дозволяє:

- налагодити стійкі зв'язки з глядачем;
- визначити чіткі межі засобів художньої виразності;
- встановити певні вимоги до осіб, що з'являються в кадрі, ведучих програм.

Існує 5 основних естетичних нормативів телепередачі [5]:

1. Дотримання етичних норм під час відтворення на екрані кримінальних кадрів або моментів, які відображають приватне життя людей.
2. Учасники телепрограми, і, особливо, ведучі повинні мати інтелігентні манери поведінки.
3. Обов'язковий контроль над культурою мовлення учасників і ведучих телепрограм, які перебувають в кадрі і контроль закадрового тексту. Це не тільки обмеження щодо використання жаргонних слів і слів-паразитів, а й дотримання норм усного мовлення.
4. Рівень телевізійних зйомок має відповідати сучасним стандартам якості. Зйомки треба здійснювати згідно до усталених канонів (дотримання правил композиції, змістовності кадру тощо).
5. Редакторська робота – невід'ємна частина створення естетичних нормативів передачі. Редактори не допустять виходу в ефір телепередач, які не мають відчутних художніх властивостей.

Проект «Єлисаветград-Кропивницький у постатях», на нашу думку, відповідає принципам і канонам телевізійної естетики. Цей фактор особливо враховувався в розробці продукту.

Дана програма розрахована не на масову, а елітарну аудиторію, яка цікавиться високим мистецтвом, історією, культурою, архітектурою, цінує гарну класичну музику, красу природи й досягнення справжніх талантів у своїх галузях. Ми не прогнозуємо цій програмі масштабний суспільний бум та сплеск, але вона неодмінно викличе інтерес серед освіченої та інтелекгентної когорти суспільства. Обраний формат програми не перевантажує глядача надмірними фактами. Така передача буде пізнавальна як для дітей шкільного віку, так і для дорослих членів суспільства.

Спробуємо охарактеризувати цільову аудиторію проєкту ширше за наступними соціальними (об'єктивними) характеристиками:

- соціально-демографічними (стать, вік, місце проживання);
- соціально-професійними (професія, рід занять);
- соціокультурними (освіта, форми проведення дозвілля).

Орієнтовна аудиторія програми «Єлисаветград-Кропивницький у постатях» - це жінки та чоловіки віком від 20 до 45 років, які мають (або ж здобувають) вищу професійну освіту. Це – педагоги, історики, краєзнавці, екскурсоводи, культурологи, мистецтвознавці, журналісти, науковці, представники творчих професій тощо. Основні форми проведення дозвілля аудиторії – культурно-розважальні або ж культурно-пізнавальні: відвідування театрів, музеїв, галерей, концертів класичної музики й т.ін..

Аудиторію проєкту сегментуємо також за географічним чинником. Це люди, що:

1. проживають в місті Кропивницький та в межах Кіровоградської області;
2. є мешканцями або ж вихідцями з інших областей України;

3. проживають в інших країнах і розглядають Україну як туристичний об'єкт (для цієї групи аудиторії планується переклад проєкту на англійську мову з субтитрами).

В сучасному медіапросторі є чимало телевізійних програм розважального характеру, які зазвичай не навчають чомусь корисному, не підвищують рівень інтелектуальної свідомості громадян, а навпаки сприяють їхній деградації й лише потурають ницим інстинктам, і так обмаль гідних передач, які б сприяли гармонійному розвитку особистості та формуванню в неї правильних життєвих цінностей та концепцій. Основна функція телебачення, як і будь-якого іншого засобу масової інформації, полягає в тому, щоб не прогинатися під низькі запити аудиторії та потурати їм, а формувати й транслювати вищі та підтягувати суспільство до них.

Тож, програми такого характеру, яку пропонуємо ми, навряд чи користуватимуться великою популярністю й мільйонними переглядами в соціальних мережах, але вони неодмінно мають бути у сучасному телевізійному просторі, аби поступово підносити смаки аудиторії до вищих. До того ж, особистість людини формується на прикладах. І від того, якими вони будуть, великою мірою залежить те, якою вона стане. Ми пропонуємо гідні приклади успішних і талановитих людей і сподіваємося, що вони надихатимуть глядачів також знайти власний шлях реалізації своїх талантів і умінь на користь людству.

Ще один з аргументів доцільності вибору запропонованої теми й формату – руйнування стереотипу щодо провінційності майже усіх обласних центрів України, крім столичного Києва та хіба що ще кількох інших великих міст таких як: Одеса, Харків і Львів. Як уже зазначалося у

вступній частині цього тексту, мало хто взагалі знає про існування чи принади такого міста як Кропивницький, незважаючи на його туристичну привабливість з боку архітектурної, культурної та історичної спадщини. Ця програма має на меті надолужити цю інформаційну прогалину.

Можливо, також цей проєкт надихне когось із колег в інших невеликих, але по-своєму унікальних містах, зробити дещо подібне і про свій край, відкрити таким чином його з нового боку не тільки для співмешканців, а й для всієї України. Якщо в кожному обласному центрі буде хоча б одна якісно створена подібна програма з перекладом або ж субтитрами англійською мовою, то можна лише уявити, який позитивний імідж про Україну як туристично привабливу країну складеться в іноземців. А також, скільки з'явиться охочих навіть серед наших громадян відвідати інші куточки своєї держави, окрім уже давно відомих місцевостей.

Серед перспектив функціонування цього проєкту в планах є запропонування його до розгляду місцевим телекомпаніям, а також поступове виведення та презентація його на міжнародному рівні з перекладом програми англійською мовою й популяризацією в різних соціальних мережах.

Практична значущість роботи полягає в тому, що вона може бути використана кафедрами телебачення й радіомовлення, зокрема Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, під час викладання телевізійних дисциплін і як один з прикладів робіт такого жанру на історично-документальну тематику.

РОЗДІЛ 2

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Процес роботи над проєктом розпочався із виникнення творчого задуму та поступового пошуку й збору необхідних матеріалів для інформаційного наповнення програми й формування цілісного бачення ідеї, формату, стилю та концепції кінцевого продукту. В першу чергу, порадившись із місцевими краєзнавцями, ми визначилися з локаціями для проведення зйомок та героями, про яких ітиметься в першому випуску. Кілька днів – на опрацювання теоретичного матеріалу, пошук цікавих тем і фактів про особистостей і місць, пов’язаних з ними, далі – ще близько тижня на написання детального сценарію з урахуванням закадрових текстів, підводок і очікуваного відеоряду.

Після написання й вичитки сценарію ми розпланували знімальний тиждень, враховуючи графік роботи закладів, обраних в якості локацій для зйомок. Оскільки часу для зйомок було небагато, чекати на гарну погоду не доводилося, а вона тоді, на початку весни, була дуже різною, і уважний глядач не зможе цього не помітити. Знімали за будь-яких умов: сонцю і дощу, пронизливого вітру та мряки...

З апаратури використовували два мобільних телефони з якісною камерою, штатив і безпроводний петличний мікрофон. Монтували програму переважно в програмі Adobe Premier Pro, застосовуючи для деяких фрагментів і епізодів інші монтажні програми. Наприклад, цитати та спогади у вигляді спливаючого анімованого тексту робили в додатку Animated Text. Закадровий текст начитували окремо на мікрофон, потім редагували в Adobe Audition і накладали в монтажну програму.

Особливу роль у роботі відіграє музичний супровід. Він надає атмосфери та в необхідні моменти підсилює настроєве сприйняття, додає

образної та композиційної завершеності й цілісності. Якісно дібрана класична музика підвищує вартісність проєкту, підкреслює його зображально-виражальну частину. Музика Фредеріка Шопена, а саме: «Віденський вальс», «Вальс №10 сі мінор», «Вальс №7 до-дієз мінор», «Прелюдія №4 мі-мінор», що лунає на фоні програми, є її родзинкою, яка повністю відповідає авторському творчому задуму проєкту й відтворює атмосферу епохи, що описується в програмі.

Розпочинається випуск із заставки програми з її назвою. На фоні лунає «Віденський вальс» Шопена. Музика поступово стихає. Наступний кадр починається з підводки ведучої. Далі – лунає закадровий текст, а відеоряд супроводжується кадром загального плану театру імені М.Л. Кропивницького, фотографіями старого Єлисаветграда й потужного підприємства братів Ельворті, а також світлинами видатних людей-вихідців з колишнього Єлисаветградського краю Херсонської губернії. У показі світлин застосовується зум-ефект – змінення масштабу кадру, ніби наїзд та від'їзд камери, а також доволі сучасні «вогняні» переходи між фотографіями відомих осіб того часу.

В наступних кадрах глядач бачить загальні плани вулиці Дворцової та її будівель. Кілька секунд триває закадровий текст, який потім плавно змінює музика – «Десятий вальс» Шопена. Приблизно кожні 5-6 секунд кадри будівель на фоні музики, що лунає, змінюються. Далі камера опускається на бруківку й поступово підіймається – від чобітків ведучої, що крокує вулицею, до її загального плану. Тут використано цікавий монтажний прийом, коли ведуча починає обертатися в одному кадрі, а закінчує свій оберт в іншому. Музика продовжує лунати, а ведуча на фоні колишнього кавалерійського училища зачитує ще одну підводку, представляється й запрошує глядача відправитися разом із нею у подорож по стежках видатних людей старовинного міста і йде в бік училища.

Музика поступово стихає і кадр плавно перетікає в інший. Далі вона з'являється на фоні колишньої чоловічої гімназії і розповідає про цей заклад. Потім глядач бачить кілька загальних планів гімназії, на фоні яких лунає закадровий текст про архітектурні особливості цієї будівлі, яка порівнюється з Міською Думою (надається її фото). У наступному кадрі знову з'являється ведуча проєкту й, повільно йдучи в бік гімназії, розповідає про особливості освітнього процесу в закладі, а камера плавно слідує за нею.

Опісля з'являється перша перебивка «Володимир Винниченко» з дуже короткою музичною вставкою. У кадрі – експозиційна кімната В. Винниченка в обласному краєзнавчому музеї: його стіл, шафа, картини... За кадром – той самий «Десятий вальс» Шопена. Музика стихає і навпроти стола В. Винниченка ведуча говорить свій текст. Потім лунає закадровий голос, що супроводжується світлинами родини письменника, місцевості, де приблизно він народився, церкви, в якій його хрестили і народної школи, де здобув початкову освіту, а також гімназії, до якої згодом вступив. Потім середнім планом знову постає ведуча, яка промовляє свої слова у музеї на фоні стіни зі світлинами, пов'язаними з життям Винниченка. Далі – з'являється анімований текст (цитата) із закадровим голосом. У наступному кадрі знов ведуча середнім планом говорить текст.

Далі плавно з'являється перебивка «Арсеній Тарковський» і глядач переноситься в приглушену атмосферу будинку-музею Арсенія Тарковського. На софі з книгою в руках сидить ведуча, відводить погляд до вікна, а потім – до камери і промовляє свої слова. Далі бачимо кадри вулиці Арсенія Тарковського, загальним планом будівлю колишньої гімназії, де він навчався і крупним – меморіальну дошку на його честь на цій будівлі. За кадром у цей час лунає текст. Наступний кадр: на фоні

старовинної печі XIX сторіччя в музеї ведуча говорить підводку. Потім – послідовна зміна кадрів: ведуча грає на роялі, середній план вікна, ведуча гортає книгу, підносить її до обличчя, посміхається, знов грає на роялі (але вже зйомка детальним планом - тільки руки), декламує щось на сцені, кадр портрету Тарковського, що висить на стіні, споглядає у вікно.

Протягом всього цього часу лунає «Вальс №7 до-дієз мінор» Шопена й закадровий текст. Музика стихає, закадровий текст продовжується, на екрані з'являються світлини Тарковського в юності та в літах і обкладинка його поетичної збірки. Потім – знов ведуча у кадрі промовляє текст, тримаючи в руках конверт із листом, який у кінці відкриває. З'являється анімований текст – цитата Тарковського, начитана закадровим голосом ведучої. Далі – на вулиці, збоку від колишньої гімназії Крижановського, ведуча промовляє останню в цьому блоці підводку і йде по алеї.

Перебивка «Ігор Тамм». Ведуча з парасолькою навпроти пам'ятника Ігорю Тамму промовляє текст. Потім з'являються світлини, що супроводжуються закадровим голосом. Анімований текст з цитатою шкільного товариша Ігоря Тамма й закадровою начиткою, і знов – ведуча в кадрі середнім планом промовляє текст. Крупним планом камера показує надпис на пам'ятнику Тамма і світлину з вручення йому Нобелівської премії.

Перебивка «Марко Кропивницький». Далекий план будинку, ведуча заходить у двір, зупиняється перед камерою й промовляє підводку, після чого підіймається сходами й заходить до музею. Кілька секунд лунає «Прелюдія №4 мі-мінор», на відео: кімната з вікном і грамофоном та залита сонцем шафа з раритетними книгами. Музика плавно стихає. У музейній залі, повільно крокуючи по діагоналі кадру, ведуча говорить текст. Потім – лунає закадровий голос, а на екрані постає світлина Марка

Кропивницького зі своєю трупю, кадр будинку і світлина з вистави «По ревізії». Ведуча у кадрі на фоні великої фотографії трупи говорить слова. Лунає закадровий текст, а відеоряд супроводжує загальний план кімнати з грамофоном у центрі, кадри з творами Марка Кропивницького, зроблені в музеї, вид з двору, пам'ятник Марку Лукичу. Ведуча у кадрі дивиться на одну з афіш і повертається до камери й говорить текст про дебют Марії Заньковецької. Далі – кілька секунд за кадром лунає музика, а на екрані постають світлини з виступів знаменитої акторки. Потім – закадровий текст з фотографіями трупи та сучасного вигляду міст, де вона гастролювала, кадр із цитатою Костянтина Станіславського. Ведуча сидить за столом і говорить останню підводку в блоці про Кропивницького. Лунає «Прелюдія №4 мі-мінор», з'являються кадри будинку, фото з музейної колекції Марка Кропивницького в літах, його постамент і пам'ятник, фасад будівлі сучасного театру.

На екрані – центральний бік театру Кропивницького, на передній план виходить ведуча, й одразу як починає говорити текст, музика стихає та припиняється. Зміна плану. Ведуча говорить останню підводку й прощається з глядачем. З'являється коротка заставка, що й була на початку і фінальні титри програми.

Хронометраж програми – 20 '36'' (20 хвилин 36 секунд). Загальний обсяг – 1,89 гб (2 034 764 122 байт). Формат – MP4, що призначається для високоякісної демонстрації та розповсюдження відеоматеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голуб О. Медіакомпас : *Путівник професійного журналіста*. Київ : ІМІ, 2016. 184 с. <http://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Mediakompas.pdf>
2. Дмитровський З.Є. Відеонарис як головний жанр телепубліцистики. Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2007.
3. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Львів: ПАІС, 2004. - 268 с.
4. Кузнецова Г. В. Телевізійна журналістика: Підручник. 4-е изд. / Под ред. Кузнецова Г. В., Цвіка В. Л., Юровського А. Я. М.: Изд-во МГУ; Вища школа, 2009.
5. Лазебний В.С. Організація телевізійного виробництва. Конспект лекцій / Лазебний В.С., Бакіко В.М., Омелянець О.О. – Київ, 2018.
6. Лептуга О. Теми. Люди. Історії. Антипосібник для журналістів / Олена Лептуга, Євгенія Кузнецова, Анастасія Безверха, Марк Лівін, Дмитро Тужанський, Віктор Пічугін. – Київ, 2018.
7. Холод О. Основи тележурналістики: курс лекцій / Холод О. Дмитровський З., Шаповал Ю. – К. : КиМУ, 2012. – 121 с.
8. Цвик В. Л. Введение в журналистику : учеб. Пособие / в. Л. Цвик. – 2-е изд., доп. И перераб. – москва : мнэпу, 2000. – 131 с.
9. Черемних І. В. Телевізійний маркетинг : навч. посіб. Вид., 2-ге, доп. Київ : ДП “Експрес-об’ява”, 2018. 304 с. <https://univ-kyiv.academia.edu/InnaCheremnykh/Books>
10. Шаповал Ю. Г. Телевізійна публіцистика.– Львів, 2002.

ДОДАТКИ

Розшифровка телепрограми

Назва: «Єлисаветград-Кропивницький у постатях»

Автор: Айнура Дружковська (Алієва)

Оператор: Олександр Дружковський

Режисер: Айнура Дружковська (Алієва)

Монтаж: Айнура Дружковська (Алієва)

Хронометраж: 20 '36'' (20 хвилин 36 секунд)

Титри (у порядку, в якому з'являються в сценарії): Айнура Алієва, ведуча; Олександр Дружковський, оператор; Колишнє Єлисаветградське кавалерійське училище, Єлисаветградська класична чоловіча гімназія, «Кімната» В. Винниченка у Кіровоградському обласному краєзнавчому музеї, Дім-музей Арсенія Тарковського, вулиця Арсенія Тарковського в сучасному Кропивницькому, Будівля колишньої гімназії Мелетія Крижановського, Біля пам'ятника Ігорю Тамму в Кропивницькому, Ігор Тамм на врученні Нобелівської премії, Меморіальний музей Марка Лукича Кропивницького, Марія Заньковецька, Меморіальний музей М.Л. Кропивницького, Кіровоградський обласний музично-драматичний театр імені М.Л. Кропивницького, Айнура Алієва, ведуча.

Початок ВМЗ

Відеоряд	Звуковий ряд
Початкові титри	
Заставка програми	«Віденський вальс» Шопена
Ведуча на площі	У/К: Кропивницький – Кіровоград – Кірово - Зінов'євськ – Єлисаветград.
Титри: Айнура Алієва, ведуча	Ні, це не п'ять різних міст, це п'ять назв – одного. І вони свідчать про те, які історичні періоди пережило місто,
Олександр Дружковський, оператор	в якому ми зараз знаходимося.

	Дореволюційний імперський, радянсько-комуністичний та сучасний демократичний.
Загальний план театру, фотографії старого Єлисаветграда й потужного підприємства братів Ельворті, світлини видатних людей, що по черзі змінюють одна одну.	З/К: Це місто, яке стало колискою першого професійного українського театру. Місто, яке у свій час вважалося одним із найрозвиненіших промислових центрів усієї Російської імперії. Єлисаветградщина – це Батьківщина Володимира Винниченка та Євгена Маланюка, родини Тобілевичів, знаного мислителя Дмитра Чижевського, видатного музиканта Генріха Нейгауза, архітектора Якова Паученка, художника Олександра Осмьоркіна, актора й режисера Костянтина Параконьєва, поета Арсенія Тарковського та багатьох інших видатних особистостей, які жили та творили в цьому місті.
Кадри з вулиці Дворцової та будівель, що розташовані на ній.	З/К: Єлисаветград славився затишними вуличками та вишуканими будівлями, над створенням яких працювали найкращі з архітекторів свого часу. Більшість з них зберіглася й понині.
Продовжується добірка кадрів з вулиці Дворцової та будівель, що розташовані на ній. Камера опускається на бруківку й поступово підіймається – від чобітків ведучої, що крокує вулицею, до її загального плану, ведуча починає обертатися.	Десятий вальс Шопена

<p>Ведуча загальним планом закінчує свій оберт біля Кавалерійського училища. Зміна плану на середній.</p> <p>Камера повертається в бік училища</p> <p>Титр:</p> <p>Єлисаветградське кавалерійське училище</p>	<p>Продовжує лунати музика.</p> <p>У/К: Бруківкою центральних вулиць міста цокотіли підборами у витончених сукнях і капелюшках гарні панянки разом із молодими юнкерами – вихованцями Єлисаветрадського кавалерійського училища. Ці вулички й досі зберігають атмосферу того часу.</p>
<p>Ведуча розвертається і йде в бік училища</p>	<p>Мене звати Айнура Алієва, і в цій програмі ви дізнаєтеся про видатних людей, які народилися, жили та творили в цьому дивовижному місті. Крокуймо зі мною!</p> <p>Музика стихає</p>
<p>Ведуча середнім планом навпроти колишньої чоловічої гімназії</p> <p>Титр: Єлисаветградська класична чоловіча гімназія</p>	<p>У/К: Це – будівля колишньої Єлисаветградської класичної чоловічої гімназії, заснованої у 1874 році. Тут навчалися письменник Володимир Винниченко, фізіолог та еволюціоніст Борис Завадовський, поет Ярослав Івашкевич, актор Володимир Канделакі, композитор Юлій Мейтус, батько «Катюші» Георгій Лангемак, Нобелівський лауреат Ігор Тамм та багато інших видатних діячів науки, техніки та культури. У закладі вивчалися такі предмети як каліграфія, природознавство, алгебра, арифметика, логіка, історія, географія,</p>

	<p>філософія, гімнастика, співи, малювання, фізика і навіть космографія, а також іноземні мови – грецька, латина, французька, німецька, російська. Випускники Єлисаветградської гімназії могли вступити до будь-якого університету країни без екзаменів.</p>
<p>Загальний та крупний плани будівлі</p> <p>Фото Міської Думи</p>	<p>З/К: Напівкруглі вікна, балкон над головним входом, рустований декорум першого поверху робили цей будинок схожим на одну із найімпозантніших будівель Єлисаветграда – міську Думу</p>
<p>Ведуча, повільно йдучи в бік гімназії, говорить текст, а камера плавно слідує за нею.</p> <p>Титр: Єлисаветградська класична чоловіча гімназія</p>	<p>У/К: Наприкінці минулого століття Єлисаветградська класична гімназія відносилась до числа найбільш культурних і естетично розвинених навчальних закладів Херсонської губернії. Виховання гімназистів представляло собою не лише навчальний процес, але й цілу систему позашкільних заходів, направлених на розширення кругозору, розвиток інтелектуальних здібностей і формування манер поведінки, культури побуту. Саме з метою естетичного і художньо-мистецького виховання працював літній сад «Альгамора», міський сад, куди допускалися на прогулянки</p>

	<p>гімназисти під наглядом вихователів. Учні гімназії постійно відвідували оперні вистави, постановки місцевих і заїжджих драматичних труп, концерти.</p> <p>Освіта у гімназії була платною. Рішення педради – вищого керівного органу закладу – не обговорювались, а неодмінно виконувались. Носіння шкільної форми було обов'язковим. Читати і тримати вдома дозволялось тільки ту літературу, яку пропонувало начальство гімназії. Вимоги до учнів були дуже суворими. Але це виробляло в них дисципліну і готувало до самостійного життя.</p>
<p>ПЕРЕБИВКА «Володимир Винниченко»</p>	<p>Коротка музична вставка</p>
<p>Робоче місце письменника</p> <p>Титр: «Кімната» В. Винниченка у Кіровоградському обласному краєзнавчому музеї експозиційна кімната</p> <p>Шафа і його автопортрет</p> <p>Картини</p>	<p>Звучить «Десятий вальс» Шопена</p>

<p>Ведуча у кадрі навпроти стола говорить текст</p>	<p>Музика стихає</p> <p>У/К: Експозиційна кімната Володимира Винниченка є в Кіровоградському обласному краєзнавчому музеї. Тут зберігаються речі, які оточували письменника протягом 17 років його життя у Франції. Саме за цим столом Володимир Винниченко працював останні роки свого життя.</p>
<p>Світлини родини письменника, місцевості, де приблизно він народився, церкви, в якій його хрестили і народної школи, де здобув початкову освіту, а також гімназії, до якої згодом вступив.</p>	<p>З/К: Майбутній письменник народився 1880 року в Єлисаветграді (нині – Кропивницький). Будинок, в якому побачив світ Володимир, не зберігся. Стояв він на вулиці Солдатській, неподалік від Інгулу і старої фортеці святої Єлисавети Дитину хрестили у церкві Володимирської Божої Матері (Грецькій церкві), яка й досі стоїть у центрі міста (кафедральний собор Свято-Різдва Пресвятої Богородиці. Навчатися Володимира віддали до народної школи, де й здобув майбутній письменник початкову освіту.</p> <p>Невдовзі Володимир став учнем Єлисаветградської чоловічої класичної гімназії.</p>

<p>Ведуча середнім планом на фоні стіни зі світлинами, пов'язаними з життям Винниченка.</p>	<p>У/К: Про роки навчання в гімназії у В. Винниченка залишилися недобрі спомини Хлопцеві не раз дорікали через його простий одяг і українську мову. Були кпини з боку заможніших ровесників і навіть від учителів</p>
<p>З'являється анімований текст (цитата)</p>	<p>З/К: <i>«Навчався Володимир у початковій школі по вулиці Биковій. З дитячих років він гарно малював. Коли його вдома зачиняли в хаті, то він змальовував крейдою всю підлогу. Спочатку Володимира не приймали до гімназії: був він усе ж таки селянським сином. І тільки директор початкової школи переконав, що Володимир – дуже здібний хлопець. У гімназії навчався Володимир на кошти Андрія Павленка, який тоді працював у друкарні. В гімназії бешкетував, кунив. Виявляв неабияку сміливість, на екзамен одягав український одяг, солом'яний бріль. За це його не любили. «Ми тебе тут вчимо не на свинопаса, а на чиновника», - часто чув такі застереження», - згадує Любов Винниченко, племінниця Володимира Винниченка.</i></p>

<p>Ведуча середнім планом.</p>	<p>У/К: Та все одно, на випускний іспит він одягнув солом'яного бриля і вишиту сорочку. Документа про закінчення Єлисаветградської гімназії Володимиру Винниченку не видали. Через деякий час він їде до Златополя - нині м. Новомиргород Кіровоградської області, екстерном складає іспити в місцевій гімназії і одержує змогу продовжити освіту.</p>
<p>ПЕРЕБИВКА «АРСЕНІЙ ТАРКОВСЬКИЙ»</p>	<p>Коротка музична вставка</p>
<p>На софі з книгою в руках сидить ведуча, відводить погляд до вікна, а потім – до камери</p> <p>Титр: Дім-музей Арсенія Тарковського</p>	<p>У/К: Серед літературних талантів Кіровоградщини неповторно і мелодійно звучить поетичне слово Арсенія Тарковського. Вдивляючись у його життєвий і творчий шлях, з упевненістю можна сказати, що Тарковський-поет «вийшов» з Єлисаветграда. Тобто він не просто знаходився тут із дня народження – 25 червня 1907 року до літа 1925-го – він увібрав у себе назавжди ту ауру міста, що складалася із свіжого степового повітря, пахоців сонця, трав і дощів, зі шляхетності його мешканців. Схоже, ніхто з літераторів-земляків не присвячував стільки віршів і оповідань рідному краю, скільки Арсеній Тарковський. Рідне місто Єлисаветград залишило помітний слід у його творчості. В його поезії часто присутні будинки, вулиці та сади старого міста.</p>

Кадри вулиці Арсенія Тарковського, загальним планом: будівля колишньої гімназії, де він навчався і крупним – меморіальна дошка на його честь на цій будівлі.

Титр: вулиця Арсенія Тарковського в сучасному Кропивницькому

Титр: Будівля колишньої гімназії Мелетія Крижановського

На фоні старовинної печі ХІХ сторіччя в музеї ведуча говорить підводку.

Послідовна зміна кадрів: ведуча грає на роялі, середній план вікна, гортає книгу, підносить її до обличчя, посміхається, знов грає на роялі (але вже зйомка детальним планом - тільки руки), декламує щось на сцені, кадр портрету Тарковського, що висить на стіні, ведуча споглядає у вікно.

З/К: Вчитися Арсенія віддали до гімназії Мелетія Крижановського. Зараз це – Навчально-виховний комплекс «Кіровоградський колегіум». Провчившись там три роки, Арсеній перейшов у шосту групу єдиної трудової школи, яка тільки відкрилася в цьому ж будинку.

У/К: В 20-ті роки Арсеній Тарковський зустрів свою першу любов – Марію Густавівну Фальц. Ми зараз перебуваємо в будинку цієї жінки, який не раз відвідував у юності і сам поет. Нині тут – музей Арсенія Тарковського.

Лунає «Вальс №7 до-дієз мінор» Шопена.

З/К: Марія Густавівна Фальц була гарна собою, розумна, освічена, прекрасно грала на роялі, добре співала. У той час ще були дуже популярними домашні спектаклі й літературні вечори, у яких брали участь Марія і Арсеній. Арсеній познайомився з Марією, коли йому було шістнадцять років. Вона була на вісім-дев'ять років старшою за нього, до того ж «солом'яною вдовою» - її

Світлини Тарковського в юності та в літах і обкладинка його поетичної збірки.

Загальний план кімнати, потім вид будівлі ззовні і кадр з вікном та портретом Тарковського всередині

Титр: Невысокие, сырые,
Были комнаты в доме.
Называть её Марией
Трудно сердцу моему.

Три окошка, три ступени,
Тёмный дикий виноград.
Бедной жизни бедный гений
Из окошка смотрит в сад.

Ведуча у кадрі промовляє текст, тримаючи в руках конверт із листом, який у кінці відкриває.

З'являється анімований текст – цитата Тарковського

чоловік пропав без вісти під час громадянської війни.

Музика стихає

Без сумнівів це було найтрепетніше кохання Арсенія Тарковського, яке він проніс через усе своє життя. Марії Фальц присвячено понад двадцять віршів, які він писав аж до кінця шістдесятих років.

З/К: (начитка вірша)

Невысокие, сырые,
Были комнаты в доме.
Называть её Марией
Трудно сердцу моему.

Три окошка, три ступени,
Тёмный дикий виноград.
Бедной жизни бедный гений
Из окошка смотрит в сад.

У/К: Розлучилися вони в червні 1925-го, коли Арсеній виїхав з Єлисаветграда до Москви вчитися. Через 7 років, у 1932-му Марія Фальц померла з листом від Арсенія у руках.

Згадуючи єлисаветградський період свого життя, Тарковський зізнається: «Ніколи я не був таким щасливим, ніж тоді».

А в одному зі своїх листів у 70-ті роки Арсеній Тарковський писав:

З/К: «Як мені хочеться на Україну, в

<p>На вулиці, збоку від колишньої гімназії Крижановського, ведуча промовляє останню в цьому блоці підводку і йде по алеї.</p> <p>ПЕРЕБИВКА</p> <p>«Ігор Тамм»</p> <p>Ведуча поблизу пам'ятника Ігорю Тамму</p> <p>Титр: біля пам'ятника Ігорю Тамму</p> <p>Світлини: Тамм у дитинстві, Тамм гімназист, меморіальна дошка на його честь на будівлі колишньої гімназії, фото Університета Единбурга, пам'ятник вченому у</p>	<p><i>Київ і в мій Кіровоград, - я поїхав би на батьківщину за сльозами, більше мені в моє місто їхати нема за чим. Та хіба ще за дитинством, яке так потрібно в старості. Вірно, в моєму віці впадають в дитинство за потягом серця. Якщо і я впаду в нього, не дивуйтеся, є не тільки простір - батьківщина, є і час - батьківщина...»</i></p> <p>У/К: У 1955 році, коли він в останній раз приїхав в рідне місто, на хутір «Надія», з яким пов'язане життя його сім'ї, то по дорозі попросив зупинитися. Став на коліна і поцілував рідну землю... Він уже ніколи не повернеться сюди.</p> <p>Коротка музична вставка</p> <p>У/К: Ім'я цього знаменитого вченого відоме в усьому науковому світі. Один з найвидатніших фізиків сучасності, академік, лауреат Нобелівської премії. Ігор Євгенович Тамм починав свій шлях у велику науку в Єлисаветграді.</p> <p>З/К: Народився вчений 26 червня 1895 року у Владивостоці. Навчався у Єлисаветградській чоловічій класичній гімназії, яку закінчив зі срібною медаллю в 1913-му році. Потім вступив до університету</p>
--	---

Кропивницькому

Анімований текст з цитатою

Единбурга в Шотландії, а далі продовжив навчання у Московському університеті. Коли під час громадянської війни університет припинив роботу, Тамм повернувся у Єлисаветград.

З/К: *«З Ігорем Євгеновичем Таммом (або, як ми тоді його звали, Горкою Таммом) ми вчилися у Єлисаветградській класичній гімназії і певний час були навіть сусідами, товаришували «через тин». Батько його, Євген Федорович, служив міським інженером «Водосвітла», іншими словами відав електростанцією і водогоном.*

Контора «Водосвітла» знаходилась на Петровській вулиці і розміщувалась на першому поверсі двоповерхового будинку, а нагорі була квартира родини Тамма. У Євгена Федоровича і його дружини Ольги Михайлівни було троє дітей: дочка і два сини, старшим був Ігор. У порівнянні з однолітками Горка Тамм був нижчим середнього зросту, кремезним, міцний тілом рудуватий брюнет з енергійними рисами обличчя, як і у батька, проте колір волосся і широкий овал обличчя успадкував, видно, від матері. Руки у нього відзначались якоюсь рвучкістю. Він був одним із перших учнів, з класу в клас переходив з Похвальним листом.
- Фауст Нікітін, шкільний товариш

<p>Ведуча в кадрі середнім планом</p> <p>Крупним планом камера показує надпис на пам'ятнику Тамма і світлину з вручення йому Нобелівської премії.</p> <p>ПЕРЕБИВКА</p> <p>«Марко Кропивницький».</p> <p>Далекий план будинку, ведуча заходить у двір, зупиняється перед камерою й промовляє підводку, після чого підіймається сходами й заходить до музею.</p> <p>Титр: Меморіальний музей М.Л. Кропивницького</p>	<p>Ігоря Тамма, генетик, зоолог-селекціонер.</p> <p>У/К: Ігор Тамм був делегатом від меншовиків Єлисаветграда на Першому з'їзді рад робітничих і солдатських депутатів в Петрограді. У 1919 році разом зі своїм батьком Ігор Тамм став ініціатором розробки і видобутку бурого вугілля у районі Балашівки м. Єлисаветград.</p> <p>Коротка музична вставка</p> <p>У/К: Цей чепурний будинок серед зелених садків став помітним культурним осередком міста ще наприкінці ХІХ століття. Належав будинок тітці першої дружини Кропивницького Марфі Петрівні Зайковській на вул. Болотяній. Саме тут і прожив письменник зі своєю сім'єю більше 20-ти років. Тут із-під його пера з'явилися кращі драматичні і музичні твори, обговорювалися і здійснювалися театральні проекти.</p>
--	---

<p>Кімната з вікном і грамофоном, залита сонцем шафа з раритетними книгами..</p> <p>У музейній залі, повільно крокуючи по діагоналі кадру, ведуча говорить текст.</p> <p>Світлина Марка Кропивницького зі своєю трупкою, кадр будинку і світлина з вистави «По ревізії».</p> <p>Ведуча у кадрі на фоні великої фотографії трупи.</p>	<p>Лунає «Прелюдія №4 мі-мінор»</p> <p>Музика плавно стихає</p> <p>У/К: Сюди на поклик Марка Лукича зліталася звідусіль талановита молодь, якій згодом судилося стати окрасою мистецтва і увійти в історію нашої національної культури.</p> <p>З/К: З юнаків і дівчат, закоханих у мистецтво, саме в цьому будинку Кропивницький сформував свою першу українську професійну трупу, тріумфальний шлях якої простелився від загубленого в південних степах Єлисаветграда до столичного Петербурга.</p> <p>У/К: Тут проводились репетиції театру корифеїв, до складу якого входили: Марія Заньковецька, Михайло Старицький, брати Тобілевичі: Іван Карпенко-Карий, Микола Садовський, Панас Саксаганський, їхня сестра Марія Садовська-Барілотті та інші – ціла плеяда яскравих національних талантів.</p>
--	--

<p>Загальний план кімнати з грамофоном у центрі, кадри з творами Марка Кропивницького, зроблені в музеї, вид з двору (будинок з пам'ятником Марку Лукичу).</p>	<p>З/К: Знаменна ця оселя й тим, що Кропивницький в ній написав більшість своїх творів: «Дай серцю волю, заведе в неволю», «Невольник», «Глитай, або ж Павук», «Доки сонце зійде, роса очі виїсть», «По ревізії», «Дві сім'ї», «Олеся», працював над п'єсами «Зайдиголова», «Замулені джерела» та іншими. Частина як цих, так і інших творів, написані на матеріалах нашого краю.</p>
<p>Ведуча у кадрі дивиться на одну з афіш і повертається до камери</p>	<p>У/К: 27 жовтня 1882 року на сцені Єлисаветградського міського театру відбулася прем'єра вистави «Наталка Полтавка» І. Котляревського. В ролі Наталки дебютувала Марія Заньковецька.</p>
<p>Світлини Марії Заньковецької та стовб з афішами</p>	<p>Лунає музика, поступово стихає</p>
<p>Фотографія трупи Кропивницького та сучасного вигляду міст, де вона гастролювала.</p>	<p>З/К: Зі своєю трупю чудових акторів Кропивницький пропагував українське мистецтво в багатьох містах Російської імперії та поза її межами: у Москві, Петербурзі, Орлі, Керчі, Варшаві, Вільно, Мінську та багатьох інших. І скрізь був великий успіх.</p>
<p>Кадр із цитатою Костянтина Станіславського.</p>	

Ведуча сидить за столом і говорить останню підводку в блоці про Кропивницького.

Титр: Меморіальний музей М.Л. Кропивницького

Загальний план будинку, фото з музейної колекції Марка Кропивницького в літах, його постамент і пам'ятник, фасад будівлі сучасного театру.

Титр: Кіровоградський обласний музично-драматичний театр імені М.Л. Кропивницького.

Центральний бік театру Кропивницького, на передній план виходить ведуча.

У/К: Але Єлисаветградська сцена була для Кропивницького найріднішою. Після гастролей він неодмінно повертався в Єлисаветград, в будинок на Болотяній вулиці

Лунає «Прелюдія №4 мі-мінор»

Музика стихає та припиняється.

У/К: Саме в Єлисаветграді зародився український професійний театр. Тут – коріння творчості Марка Кропивницького й братів Тобілевичів. Звідси почалася сценічна слава знаменитої Марії Заньковецької. І зараз позаду мене ви бачите будівлю

ДОЗВІЛ

на використання об'єкту авторського права

м. Київ «15» травня 2020 р.

Я, Дружковська Айнура Аязівна (далі – Автор) підтверджую, що є одноосібним автором творчої кваліфікаційної бакалаврської роботи художньо-публіцистичної програми «Єлисаветград-Кропивницький у постатях», поданої мною до захисту в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Цим документом визнаю, що творча кваліфікаційна бакалаврська робота створювалась мною в межах виконання навчального плану, передбаченого Інститутом журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, та віддаю безкоштовну виключну ліцензію на використання творчої кваліфікаційної бакалаврської роботи та окремих об'єктів авторського права, що входять до її складу та належать автору, для реалізації подальших наукових досліджень та навчально-практичних завдань в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Не заперечую проти відтворення та публічного оприлюднення творчої кваліфікаційної бакалаврської роботи в інтересах Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Гарантую, що мною отримані всі необхідні дозволи на використання об'єктів інтелектуальної власності третіх осіб, використані в творчій кваліфікаційній бакалаврській роботі.

Автор: Дружковська А. А.